

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут
природокористування та гуманітарних наук
Кафедра філософії і суспільних наук

Робоча програма Еристика (ВК15)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Шаkun Н.В.

(прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Шаkun Н.В., зав. кафедри ФСН, к.ф.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри філософії і суспільних наук
(назва кафедри)

Протокол від «01» вересня 2025р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Шаkun Н.В.

(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	3 рік навчання / 5 семестр ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач	Шаkun Наталія Валеріївна, зав. кафедри філософії і суспільних наук, к.філос.н., доцент
Профайл викладача	https://dfss.stu.cn.ua/kafedra/komanda/komanda-shakun-n/
Контакти викладача	shakunn@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Дисципліна «Еристика» є важливим компонентом підготовки здобувачів за спеціальністю 033 «Філософія», ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів», що відображено у її програмному змісті. Вона спрямована на формування в студентів умінь і навичок аргументованого ведення дискусії, критичного аналізу позицій опонентів та коректного застосування логічних і риторичних прийомів у публічних дебатах. Опанування дисципліни забезпечує здобувачам здатність ефективно брати участь у суспільно-політичних комунікаціях, ухвалювати обґрунтовані аналітичні рішення та протидіяти маніпулятивним і деструктивним формам аргументації.

Об'єкт дисципліни – культура красномовства. **Предмет дисципліни** – загальні стратегії та концептуальні підходи, теоретичні засади, ідеї та принципи красномовства, технології маніпуляцій, безпосередньо процесу мислемовлення та наукової рефлексії щодо цього.

Курс складається із двох модулів: 1. Сутність та предмет еристики. 2. Методи, прийоми технології переконання в еристичному дискурсі.

3. Мета та завдання курсу. Мета викладання навчальної дисципліни – формування еристичного та евристичного світогляду суб'єкта як основи ефективної комунікації із собою, з іншими, зі світом як важливої складової інтелектуального розвитку особистості.

Цілі дисципліни «Еристика» полягають у формуванні в здобувачів вищої освіти системних знань про теорію та практику спору, дискусії й дебатів, а також у розвитку здатності аргументовано відстоювати власну позицію з урахуванням етичних, логічних і комунікативних норм. Дисципліна спрямована на розвиток критичного мислення, навичок аналізу та оцінювання аргументації, виявлення логічних помилок і маніпулятивних технологій, а також на підготовку здобувачів до ефективної участі в суспільно-політичних процесах і професійній аналітичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сформувати в здобувачів цілісне уявлення про еристику як філософську дисципліну, її предмет, методи та місце в системі гуманітарного знання, зокрема у взаємозв'язку з риторикою, логікою та іншими формами духовної культури;

- ознайомити здобувачів з історією розвитку еристичних і риторичних ідей, основними школами, концепціями та персоналіями, а також із сучасними підходами до аналізу мислемовлення та аргументації;

- розвинути навички логічного, критичного й абстрактного мислення, здатність аналізувати міркування, виявляти логічні помилки, маніпулятивні стратегії та робити обґрунтовані смислові узагальнення і висновки;

- сформувати вміння послідовно, систематично й аргументовано викладати власну позицію в усній та письмовій формах, готувати і виголошувати переконливі публічні промови;

- навчити здобувачів ефективно вести інтелектуальні дискусії, суперечки та переговори на засадах діалогу, відкритості й толерантності;

- забезпечити здатність застосовувати знання й навички еристики у фаховій та аналітичній діяльності, зокрема в аналізі суспільно-політичних процесів.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити загальні (ЗК) та спеціальні (фахові) (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

СК6. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

СК7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

4. Результати навчання.

Здобувач має досягти або вдосконалити програмні результати навчання (ПРН) передбачені освітньою програмою:

ПРН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ПРН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

ПРН15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни ЗВО повинен **знати**:

- сутність еристики, її предмет, функції та місце у філософському знанні;
- основні концепції, стратегії та принципи красномовства і переконання;
- теоретичні засади аргументації, полеміки та дискусії;
- типи еристичних прийомів і маніпулятивних технологій у комунікації;
- структуру процесу мислёмовлення та особливості риторичного впливу;
- етичні засади ведення інтелектуальної дискусії та наукової полеміки.

ЗВО повинен вміти:

- аналізувати міркування та аргументи з погляду їх логічної коректності й переконливості;
- викладати власні позиції послідовно, логічно та аргументовано в усній і письмовій формах;
- застосовувати еристичні стратегії й прийоми у професійній та науковій комунікації;
- розпізнавати маніпулятивні технології та критично їх оцінювати;
- вести інтелектуальні дискусії на засадах діалогу, відкритості й толерантності;
- здійснювати рефлексію щодо власного мислення та мовлення, коригуючи аргументацію відповідно до контексту.

5. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є базові знання з дисциплін «Логіка», «Аналітика соціогуманітаної сфери», «Фахова українська мова та основи ділової комунікації».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Семінарські заняття	20
Самостійна робота	80
Всього кредитів	4 (120 год)

Форма проведення занять: лекційні, семінарські заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу.

Модуль I Сутність та предмет еристики

Тема 1. Поняття і предмет еристики

Еристика, її визначення та історія. Основні етапи становлення й розвитку еристики в історії філософської та риторичної думки. Суперечка як форма мислекомунікації: сутність, структура та функції. Тлумачення суперечки. Учасники суперечки. Критерії та проблеми класифікації суперечок залежно від мети, змісту, форми й способів аргументації.

Тема 2. Історичний огляд еристичного надбання

Антична європейська риторика як джерело еристики: софістична традиція, погляди Платона та Аристотеля на суперечку й переконання. Розвиток еристичних ідей у європейській риторичній Середньовіччя та Нового часу: схоластичні диспути, гуманістична риторика та формування культури раціональної аргументації. Вітчизняні витoki еристики в історії красномовства. Елементи еристичного мислення у традиції давньоруського та українського церковного красномовства. Роль полемічної літератури XVI–XVII ст. у формуванні вітчизняних еристичних

практик. Внесок діячів Києво-Могилянської академії у розвиток риторики та культури аргументованої суперечки. Еристичні засади українського публічного дискурсу в філософській, суспільно-політичній та літературній спадщині.

Тема 3. Базові моделі суперечки

Формально-логічна модель суперечки. Теоретико-ігрова модель суперечки. Діалогіко-прагматична модель суперечки. Особливості формально-логічної моделі суперечки: правила коректного міркування, логічна послідовність аргументів і виявлення помилок. Теоретико-ігрова модель суперечки як аналіз стратегій і тактик учасників, їхніх інтересів, виграшів і ризиків у процесі аргументації. Діалогіко-прагматична модель суперечки: комунікативні наміри, контекст взаємодії, мовленнєві акти та умови досягнення взаєморозуміння.

Тема 4. Підстави і принципи суперечки

Підстави суперечки. Умови і норми суперечки. Вимоги до суперечки. Принципи ведення суперечки та правила їх застосування. Логічні, етичні та комунікативні підстави суперечки як умови її коректності, продуктивності та пізнавальної цінності. Основні принципи ведення суперечки (раціональність, доброчесність, повага до опонента, відкритість до аргументів) і специфіка їх практичного застосування в різних типах дискурсу.

Модуль 2. Методи, прийоми технології переконання в еристичному дискурсі

Тема 5. Риторична культура особистості

Риторична культура. Компоненти риторичної культури особистості. Культура мовлення. Невербальна культура. Етичний вимір риторичної культури особистості: мовленнєва відповідальність, толерантність, дотримання норм академічної та публічної комунікації. Риторична компетентність як інтегральна характеристика особистості, що поєднує мовні, логічні, психологічні та комунікативні вміння.

Тема 6. Мистецтво ораторської промови. Публічний монолог

Цілі та стилі ораторства: епічний, судовий, політичний, інформативний, експресивний. Еристичні етапи монологу. Структура переконливої промови. Цілі ораторства: переконання, інформування, виховання, емоційний вплив на аудиторію.

Тема 7. Риторика діалогу

Суть слів і понять діалогічне мовлення (бесіда, діалог, монолог, листування, телефонна розмова). Специфіка невербальної підтримки комунікації. Володіння жанровим багатством. Використання різних стилів спілкування залежно від мети (інформативність, переконання, емоційний вплив). Навички ефективного діалогу: активне слухання, постановка питань, уточнення, перефразування для досягнення взаєморозуміння.

Тема 8. Еристичні жанри: суперечка, дискусія, диспут, дебати

Полеміка. Специфіка ведення аргументованої суперечки. Правила етичного та конструктивного протистояння думок. Види еристичних жанрів: диспут як академічна форма, дебати як структурована публічна дискусія, дискусія у груповому форматі. Риторика діалогічного мовлення: техніки переконання, логічна побудова аргументів, запобігання логічним помилкам, вчення успішної комунікації.

Тема 9. Риторика як «інструмент» філософії

Філософська актуальність риторики. Логічна і риторична аргументація. Риторика як засіб формулювання та захисту філософських позицій. Логічна аргументація: побудова доказів, перевірка послідовності думки, виявлення протиріч. Риторична аргументація: використання переконливих прийомів, метафор, аналогій та прикладів для підсилення філософських тез.

Тема 10. Конфронтаційна риторика

Етичні й етикетні аспекти ведення суперечки. Етичні аспекти ведення суперечки: дотримання норм поваги до опонента, уникнення персональних атак, толерантність до альтернативних поглядів. Етикетні аспекти: правила поведінки у публічних дебатах і дискусіях, культурна форма подачі аргументів. Тактики конфронтаційної риторики: активне заперечення, використання контраргументів, вміння завершувати суперечку з виграшем переконання.

Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин			
		Всього	У тому числі		
			Лек.	Прак.	Сам. роб.
Змістовий модуль 1. Сутність та предмет еристики					
1	Поняття і предмет еристики	12	2	2	8
2	Історичний огляд еристичного надбання	12	2	2	8
3	Базові моделі суперечки	12	2	2	8
4	Підстави і принципи суперечки	12	2	2	8
	Разом за змістовим модулем 1	48	8	8	32
Змістовий модуль 2. Методи, прийоми технології переконання в еристичному дискурсі					
5	Риторична культура особистості	12	2	2	8
6	Мистецтво ораторської промови. Публічний монолог	12	2	2	8
7	Риторика діалогу	12	2	2	8
8	Еристичні жанри: суперечка, дискусія, диспут, дебати	12	2	2	8
9	Риторика як «інструмент» філософії	12	2	2	8
10	Конфронтаційна риторика	12	2	2	8
	Разом за змістовим модулем 2	72	12	12	48
	Всього годин	120	20	20	80

8. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf. Система оцінювання знань з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. ЗВО може набрати до

	75% (75 балів) підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 25% (25 балів) підсумкової оцінки на диференційованому заліку, які сумуються в загальну оцінку за курс. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти та виконання самостійної роботи. Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання існують білети. Білети складаються з трьох питань (1 та 2 теоретичні питання – до 8 балів, 3 теоретичне питання – до 9 балів). У 7-8 (7-9) балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 5-6 балів – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 3-4 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-2 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше). Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання. За кожне виконане завдання здобувач вищої освіти отримує певну кількість балів з урахуванням максимальної кількості балів. Здобувач вищої освіти за роботу на семінарських заняттях змістовних модулів може отримати до 5 балів. Складові частини оцінки: відповідь на питання (виконання індивідуальних завдань) – до 4 балів; доповнення, запитання – до 1 балу; Загальна максимальна кількість балів за семінарські заняття – 50. Оцінюючи відповідь ЗВО, викладач керується такими критеріями, як: 4 бали – ЗВО повністю підготовлений до заняття, вільно орієнтується в теоретичному матеріалі, демонструє глибоке розуміння теми, активно бере участь у дискусії, наводить власні приклади, аргументовано висловлює позицію, коректно використовує філософську термінологію. 3 бали – підготовка добра, відповіді в цілому правильні, але місцями неповні або поверхові. Є участь у дискусії, проте аргументація не завжди послідовна. Використання термінології переважно коректне. 2 бали – ЗВО ознайомився з темою, але демонструє лише загальне розуміння проблеми. Відповіді частково неповні або фрагментарні, активність на занятті помірна, аргументація

	слабка. 1 бал – недостатня підготовка до семінару, поверхнєве володіння матеріалом, участь у дискусії мінімальна або пасивна. Відповіді неточні, приклади відсутні. 0 балів – відвідування відсутнє, завдання не виконане.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового семестрового контролю допускаються ЗВО, які виконали всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 35 балів і більше. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (35 балів), то він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються директором ННІ за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Сутність та предмет еристики		0...20
1	Поняття і предмет еристики	0...5
2	Історичний огляд еристичного надбання	0...5
3	Базові моделі суперечки	0...5
4	Підстави і принципи суперечки	0...5
Змістовий модуль 2. Методи, прийоми технології переконання в еристичному дискурсі		0...30
5	Риторична культура особистості	0...5
6	Мистецтво ораторської промови. Публічний монолог	0...5
7	Риторика діалогу	0...5
8	Еристичні жанри: суперечка, дискусія, диспут, дебати	0...5
9	Риторика як «інструмент» філософії	0...5
10	Конфронтаційна риторика	0...5

	Підсумковий тест	0...15
Кількість балів за результатами поточного контролю		0...75
Семестровий контроль (диференційований залік)		25
Разом		100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення. Для проведення лекційних та семінарських (практичних) занять можуть використовуватися мультимедійний проектор, ноутбук, система відеоконференцзв'язку Microsoft Teams (для дистанційного або змішаного навчання), навчальна платформа Moodle.

10. Політики курсу

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані семінарські заняття або не набрав мінімально необхідну кількість балів (35), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання диференційованого заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у формі спілкування по питанням.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських/практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом

лекційних та семінарських (практичних) занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні контрольних (КР) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів. Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

Основна.

1. Мацько О.М. Практична риторика: навч. посіб. К.: ВПЦ «Київський університет», 2019. 240 с.
2. Хоменко І. В. Еристика : підручник / І. В. Хоменко. К. : Центр правової літератури, 2008. 280 с.

Додаткова.

3. Абрамович С. Д. , Чікарьова М. Ю. Риторика. Львів: Світ, 2001. 240 с.
4. Восс Кріс, Рез Тал Ніколи не йдуть на компроміс. Техніка ефективних переговорів / пер. з англ. Юлія Кузьменко. 2-ге вид. К.: Наш Формат, 2020. 264 с.
5. Гнатюк Я.С. Еристика та евристика : навч. посібн / Я.С. Гнатюк. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 268 с.
6. Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. / Н.В. Карамішева. Львів: Астролябія, 2002.
7. Хоменко І.В. Неформальна логіка та аргументативне міркування. *Філософська думка*. 2016. № 3.
8. Bench-Capon T. and Dunne P. eds. Argumentation in Artificial Intelligence. Artificial Intelligence. Special Issue. 2007. Vol. 171. №10-15

Інформаційні ресурси.

1. Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України [Ел. ресурс] : / Інститут філософії імені С. Сковороди НАН України. – Електрон. текст. і відеодані. – URL: <https://filosof.com.ua/>
2. Національна бібліотека України імені Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
3. Система дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». Курс «Еристика». URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8697>
4. TED Talk: Як думати, а не про що думати. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6dluwVks444&feature=youtu.be>